

Evaluatie onderzoek

Evaluatieonderzoek van het Plan van Aanpak Kromhout-Kasperspad in Dordrecht 2020-2023

**Een veilige en prettige leefomgeving voor iedereen in het
Kromhout-Kasperspad, voor nu en in de toekomst.**

Lucy Schreutelkamp

Projectadviseur en onderzoeker
lucy@onderzoekshuis.nl

Tessa de Groot

Directeur en onderzoeker
tessa@onderzoekshuis.nl

Onderdeel 1

Kwantitatieve resultaten

Onderdeel 2

Kwalitatieve evaluatie

Onderdeel 3

Conclusie en aanbevelingen

Mixed-methods benadering:

- Documentanalyse, kwantitatieve data-analyse, diepte-interviews en focusgroepen.
- Uitgebreid inzicht in aanpak en betrokkenheid van belanghebbenden.

Documentanalyse: Analyse van relevante documenten:

- Plan van Aanpak: 'Krachtige daden voor het gebied Kromhout-Kasperspad'.
- Voortgangsrapportage: 'Een terug- en vooruitblik op het Kromhout-Kasperspad'.
- Raadsbrieven: Inzicht in beslissingen, acties en resultaten.

Kwantitatieve data-analyse:

- Gebaseerd op data van het Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD).
- Analyse van leefbaarheids- en veiligheidsbeleving van bewoners.

Kwalitatieve evaluatie onder betrokken stakeholders:

- Diepte-interviews met gemeentelijke medewerkers en professionals uit de wijk
- Focusgroepen met bewoners over hun ervaringen, de impact van de maatregelen, behoeften en aandachtspunten voor de toekomst.

Dit onderzoek richt zich specifiek op de **evaluatie** van het Plan van Aanpak voor het Kromhout-Kasperspad.

Geen breed onderzoek onder alle belanghebbenden in de wijk, maar onder direct betrokkenen bij de planvorming, opstartfase en uitvoering. Gesprekken vonden uitsluitend plaats met:

- Actief betrokken bewoners die contact hadden met gemeentelijke medewerkers en partners.
- Gemeentelijke medewerkers en wijkprofessionals die hebben bijgedragen aan de uitvoering.

Focus en validiteit

- Doel: Evaluatie van het Plan van Aanpak bij betrokkenen, niet het ophalen van algemene behoeften en ervaringen rond leefbaarheid van wijkbewoners.

Respondenten (n=34)

- **13 gemeentelijke medewerkers** (o.a. Wijkmanagers, Beleidsadviseurs, Handhaving).
- **7 professionals van externe organisaties** (o.a. Politie, Leger des Heils, Trivire).
- **14 bewoners** (Bewonersplatform, Verbindingskamer).

Onderdeel 1

Kwantitatieve evaluatie

Jaarlijkse meting (t/m 2024) van leefbaarheid en veiligheidsbeleving in het Kromhout-Kasperspad. Om de ontwikkeling binnen deze pijlers te meten, is het **Rapportcijfer 'Prettig Wonen'** als indicator aangehouden. Ook indicatoren als sociale samenhang, fysieke verloedering en sociale overlast zijn indicatoren die zijn gemonitord gedurende de looptijd van het plan van aanpak.

Toelichting indicator 'Sociale samenhang':

- Mate van verbondenheid, vertrouwen en betrokkenheid tussen bewoners.
- Bijdrage aan een veilige en ondersteunende woonomgeving.

Toelichting indicator 'Fysieke verloedering':

- Ervaren overlast van rommel op straat, graffiti en vernielingen van straatmeubilair.

Toelichting indicator 'Sociale veiligheid':

- Ervaren overlast in de buurt, gemeten op basis van voorkomen en persoonlijke impact (CBS-methodiek).

Jaarlijkse meting (t/m 2024) van leefbaarheid en veiligheidsbeleving in het Kromhout-Kasperspad. Om de ontwikkeling binnen deze pijlers te meten, is het **Rapportcijfer 'Prettig Wonen'** als indicator aangehouden. Ook indicatoren als sociale samenhang, fysieke verloedering en sociale overlast zijn indicatoren die zijn gemonitord gedurende de looptijd van het plan van aanpak.

Pijler	Indicator	2020	2021	2022	2023
Algemeen	Rapportcijfer Prettig Wonen	6,0	6,6	6,8	6,7
Sociaal	Schaalscore sociale samenhang (hoe hoger, hoe beter)	-	5,3	5,3	5,3
Fysiek	Schaalscore fysieke verloedering (hoe hoger, hoe meer verloedering)	50%	47%	40%	37%
Veilig	Schaalscore sociale veiligheid (hoe hoger, hoe meer overlast)	53%	47%	40%	33%

Onderdeel 3

Kwalitatieve evaluatie

Component 1

Planvorming

Dit onderdeel richt zich op de motivaties achter het plan van aanpak, het proces en de informatie die hebben geleid tot de vorming van het plan.

Component 2

Startfase

Hier wordt de aandacht gevestigd op de start van de aanpak, de rolverdeling en de initiële samenwerking tussen stakeholders.

Component 3

Uitvoering

Dit deel evalueert de daadwerkelijke uitvoering van de interventies en initiatieven, inclusief hun effectiviteit en verbeterpunten.

Component 4

Betrokkenheid Stakeholders

Dit onderdeel onderzoekt hoe stakeholders zijn betrokken bij verschillende fasen van het plan en hoe zij de samenwerking en communicatie ervaren.

Component 5

Monitoring en Evaluatie

Deze sectie focust op de kwantitatieve analyse en de evaluatie van de meetbare resultaten. Ook brengt het in kaart hoe stakeholders kijken naar de kwantitatieve meetindicatoren en -methoden.

Component 6

Vooruitblik 2025

Tot slot wordt in de evaluatie gekeken naar de toekomst en de behoefte aan voortzetting of afronding van het plan en de borging van inzet.

Voor dit evaluatieonderzoek is gesproken met in totaal $n=34$ respondenten die direct of indirect betrokken zijn bij het Plan van Aanpak voor het Kromhout-Kasperspad. Deze diverse groep respondenten biedt een breed inzicht in de verschillende perspectieven op de aanpak en de ervaringen binnen het gebied.

Gemeentelijke medewerkers **$n=13$**

Externe partijen uit de wijk **$n=7$**

Bewoners uit de wijk **$n=14$**

Component 1 | Planvorming

Dit onderdeel richt zich op de motivaties achter het plan van aanpak, het proces en de informatie die hebben geleid tot de vorming van het plan.

1

Plan 'Krachtige daden voor het gebied Kromhout-Kasperspad' kwam onder grote tijdsdruk tot stand.

Over de planvorming

- Gemeentelijke medewerkers merkten op dat de haast ten koste ging van breder draagvlak binnen gemeente en bij wijkpartners. Noodzaak voor een nieuw plan werd niet volledig begrepen vanwege bestaande inspanningen sinds 2017.
- Professionals in de wijk waren nauwelijks betrokken bij de planfase.

“Kijkend naar het proces geeft het mij de indruk dat het plan onder stoom en kokend water tot stand is gekomen en niet integraal. Op dat moment stond er veel druk op, waardoor het plan heel snel is opgezet.”

- Gemeentelijke medewerker

Doelstelling

Reacties op doelstelling:

- Verbeteren van het rapportcijfer 'Prettig Wonen' in Kromhout-Kasperspad wordt als moeilijker gezien door de specifieke omstandigheden in de wijk. Gemeentelijke medewerkers en wijkprofessionals beschouwen de doelstelling als onrealistisch. Onduidelijkheid over herkomst en onderbouwing van de doelstelling.

Vergelijking met binnenstad:

- Kromhout-Kasperspad kan volgens niet worden vergeleken met de binnenstad vanwege aanwezigheid van GGZ-instellingen, Leger des Heils en ligging nabij centraal station.

“Voor Kromhout-Kasperspad is als belangrijkste indicator het rapportcijfer van een 7,6 aangehouden. Je kan een rapportcijfer wel als indicator gebruiken, maar dan wel een realistisch cijfer. Zeker gezien de voorzieningen die er in het Kromhout-Kasperspad gevestigd zijn.”

- Gemeentelijke medewerker

Component 2 | Opstartfase

Hier wordt de aandacht gevestigd op de start van de aanpak, de rolverdeling en de initiële samenwerking tussen stakeholders.

2

Een aandachtsregisseur in de wijk

- De aandachtsregisseur heeft volgens zowel gemeentelijke medewerkers als professionals laten zien dat actief samenwerken en korte communicatielijnen belangrijk zijn om vertrouwen te winnen en resultaten te boeken.
- Bewoners benadrukken dat zij de zichtbare aanwezigheid en benaderbaarheid van de aandachtsregisseur vanaf het begin waardeerden, en dat hij oprechte betrokkenheid toonde bij de ervaren overlast in de wijk.

“De aandachtsregisseur houdt de mensen bijeen waardoor de lijntjes kort blijven. Hij is goed in verbinden en mee bewegen. Hij hield ons betrokken door één keer in de twee weken een bijeenkomst te organiseren en er was ook een gezamenlijke WhatsApp groep.”

- Externe professional in de wijk

Component 3 | Uitvoering

Dit deel evalueert de daadwerkelijke uitvoering van de interventies en initiatieven, inclusief hun effectiviteit en verbeterpunten.

3

We ordenen de besproken initiatieven aan de hand van de drie pijlers die centraal staan in de aanpak: veilig, sociaal en fysiek.

Veilig

- Cameratoezicht
- Samenscholingsverbod, alcoholverbod, en controles op kamerverhuurpanden
- Inzet van handhavers in de wijk

Sociaal

- Buurtkamer & Inzet Buurtwerk
- De Verbindingskamer

Fysiek

- Afval in de wijk
- Groenonderhoud
- Verkeersoverlast

Component 4 | Samenwerking

Dit onderdeel onderzoekt hoe stakeholders zijn betrokken bij verschillende fasen van het plan en hoe zij de samenwerking en communicatie ervaren.

4

Samenwerking

- De samenwerking tussen de gemeente Dordrecht en de bewoners van het Kromhout-Kasperspad rondom participatie wordt als fragiel beschouwd door bewoners.
- Hoewel de gemeente naar bewoners luistert, worden hun wensen niet altijd gerealiseerd door wet- en regelgeving, bestuurlijke processen of budgettaire beperkingen, wat tot frustratie leidt en het gevoel geeft dat hun inbreng niet serieus wordt genomen. Bewoners willen een gelijkwaardige samenwerking.

Samenwerking Leger des Heils

- De samenwerking tussen de gemeente en het Leger des Heils is sterk verbeterd volgens de partners en bewoners, waardoor de organisatie is veranderd van een vrij gesloten naar een meer open instelling. Ondanks de inspanningen, blijven een aantal bewoners de aanwezigheid van het Leger des Heils in deze wijk lastig vinden.

Samenwerking met Beheergroep

“Ik denk dat het goed is om de beheergroep vier keer in het jaar te blijven doen. Het is wel goed om te kijken naar wat er hoort in zo’n overleg aan agendapunten. Eigenlijk zou hier een format voor gemaakt moeten worden op tactisch niveau en niet op laaghangend fruit, zoals een auto die verkeerd geparkeerd staat. In de beheergroep zitten bewoners die helpen de wijk beheersbaar te houden; wat hebben we hiervoor nodig? Daar hebben zij een rol in.” - Externe professional uit de wijk

“Wij vinden dat er te weinig aandacht wordt besteed aan de beheergroep. We hebben afgesproken dat de beheergroep als een van de eersten wordt ingelicht wanneer er een incident heeft plaatsgevonden in de wijk. We moeten vaak zelf informatie opvragen voordat er iets duidelijk is. Hierdoor ervaren wij geen gelijkwaardig partnerschap.”

- Bewoner uit de wijk

Component 5 | Monitoring en evaluatie

Dit onderdeel onderzoekt hoe stakeholders zijn betrokken bij verschillende fasen van het plan en hoe zij de samenwerking en communicatie ervaren.

5

OCD-onderzoeken

- Er zijn twijfels over de representativiteit van het OCD-onderzoek door de beperkte deelname van bewoners die de Nederlandse taal minder goed beheersen, waardoor bepaalde groepen mogelijk niet voldoende zijn meegenomen. Er is behoefte aan meer kwalitatieve inzichten en aanvullende data om een completer beeld van de wijk te krijgen, omdat de huidige monitoring te beperkt wordt geacht.

“Wat vooral een heel groot struikelblok is voor het OCD onderzoek, is dat enquêtes vaak door een bepaald soort mensen worden ingevuld. Wat vaker hoogopgeleide mensen met een koopwoning zijn de enquête invullen. Mensen die de taal niet machtig zijn, zullen de enquête niet snel invullen. Daarom zou een combinatie van enquêtes en persoonlijke verhalen wellicht goed zijn.” - Externe professional in de wijk

Component 6 | Toekomstperspectief Kromhout-Kasperspad

Tot slot wordt in de evaluatie gekeken naar de toekomst en de behoefte aan voortzetting of afronding van het plan en de borging van inzet.

6

Vergelijking inzet met andere wijken in Dordrecht

- Gemeentelijke medewerkers hebben twijfels over de rechtvaardiging van de intensieve inzet van een aandachtsregisseur in Kromhout-Kasperspad, zeker in vergelijking met andere wijken in Dordrecht die te maken hebben met overlast en criminaliteit.
- Er wordt door gemeentelijke medewerkers aanbevolen om de huidige aanpak geleidelijk af te bouwen en de verantwoordelijkheid terug te brengen naar de wijkmanager.

Blik van bewoners

- Bewoners vinden het belangrijk dat de wijk ook de komende jaren extra aandacht blijft krijgen van de gemeente, met behoud van een eigen regisseur voor korte communicatielijnen en directe betrokkenheid. Ze pleiten voor een langetermijnaanpak, omdat ze vrezen dat de overlast snel zal terugkeren als de aandacht en inzet nu verminderen.

Onderdeel 5

Conclusies en aanbevelingen

Pijler	Indicator	2020	2021	2022	2023
Algemeen	Rapportcijfer Prettig Wonen	6,0	6,6	6,8	6,7
Sociaal	Schaalscore sociale samenhang (hoe hoger, hoe beter)	-	5,3	5,3	5,3
Fysiek	Schaalscore fysieke verloedering (hoe hoger, hoe meer verloedering)	50%	47%	40%	37%
Veilig	Schaalscore sociale veiligheid (hoe hoger, hoe meer overlast)	53%	47%	40%	33%

- Een belangrijke conclusie uit deze evaluatie is dat het merendeel van de professionals uit de wijk, gemeentelijke medewerkers en bewoners het erover eens zijn **dat het per direct afschalen van de huidige inzet op dit moment niet wenselijk is.**

- De wijk Kromhout-Kasperspad huisvest een constante stroom van kwetsbare doelgroepen, waaronder dak- en thuislozen, mensen met verslavingsproblematiek en GGZ-cliënten. De aanwezigheid van deze kwetsbare populaties en de bijbehorende problematiek is structureel en vraagt om blijvende aandacht.
- Betrokken stakeholders benadrukken dat er extra inzet nodig blijft om deze uitdagingen aan te pakken en de leefbaarheid in de wijk te waarborgen. Dit hoeft volgens het merendeel van de gemeentelijke medewerkers en professionals niet per se in de huidige intensieve vorm te zijn. De focus zou volgens hen met name moeten liggen op het beheersbaar houden van de situatie en het voorkomen van escalatie door snel te handelen bij problemen en incidenten.

Een landelijk probleem in een lokale wijkaanpak

- Er is in het Kromhout-Kasperspad sprake van landelijke problematiek dat niet volledig binnen een lokale wijkaanpak opgelost kan worden. Hier wordt binnen de gemeente Dordrecht al aandacht aan besteed middels de Visie van Opvang naar Wonen.

Conclusies en aanbevelingen

- **Behoud een basisniveau van aandacht:** Gezien de aanwezigheid van de gevestigde instellingen en de aanwezigheid van kwetsbare doelgroepen, is het raadzaam om een basisniveau van aandacht te behouden, met de mogelijkheid om deze op te schalen wanneer dit nodig is.
- **Stel een langetermijnvisie op:** Ontwikkel een langetermijnvisie voor 5 tot 10 jaar, die rekening houdt met de specifieke uitdagingen van de wijk en de aanwezigheid van het Leger des Heils.
- **Blijf bewoners betrekken:** Een essentieel onderdeel van het succes van de aanpak is de betrokkenheid van bewoners. Het is daarom van groot belang om te blijven investeren in de relatie met het bewonersplatform en de beheergroep.
- **Ontwerp een integrale aanpak:** Er ligt een kans voor een integrale aanpak waarbij de aandacht voor het Kromhout-Kasperspad onderdeel wordt van de bredere wijkaanpak van de 19e eeuwse Schil in Dordrecht. De huidige aanpak richt zich vooral op het aanpakken van problemen binnen de wijk, wat soms kan leiden tot een verschuiving van overlast.

Bedankt voor uw tijd!

**Een veilige en prettige leefomgeving voor iedereen in het
Kromhout-Kasperspad, voor nu en in de toekomst.**